

Şakir Kocabaş'ın ardından yazılanlar...

Hazırlayan: Ayşe Pay

Şakir Kocabaş, ömrünü ilahi kelamı doğru anlamaya adanmış rasyonel bir düşünürdü. Sabırlı ve uzun soluklu çalışmanın ne demek olduğunu neslimiz ondan öğrendi. Eserleri, Kur'an-ı Kerimin şifrelerinin değil, mesajının anahtarı.

Mustafa Özel/Kitap Postası, Eylül 2006

Şakir Kocabaş, İnsan'ın hüsranda olduğuna, hüsranda yalnızca iman edenlerin, salih amel işleyenlerin, özellikle -o aşık olduğu- Hakk'ı ve sabrı tavsiye edenlerin müstesna kılındığına inanan ve bu inancına göre eyleyen ve yaşayan derviş meşrep bir bilgin ve düşünürdü. Çalışmayı yayık vurma'ya benzetirsek, insanın belirli bir miktar ayrandan yağ elde etmesinin, ancak ve ancak sessiz ve derinden ama sürekli yayığı vurmaktan geçtiğini söyleyebiliriz. Kocabaş, hayat denilen süreçte çığır açıcı, insanlara bakış sağlayıcı, ufuk kazandırıcı bir çalışmanın, ancak ve ancak böyle bir yayık vurma eylemiyle mümkün olduğuna, dolayısıyla, yukarıda özetini verdiğim son sohbetin de gösterdiği üzere, "yarın ölecekmiş gibi hazır" ama "hiç ölmeyecekmiş gibi çalışılması" gerektiğine inanan bir insandı. Öyle oldu, öyle öldü.

İhsan Fazlıoğlu/Anlayış Dergisi, Eylül 2006

Yıllar süren Londra hayatımda Şakir Kocabaş en sık görüştüğüm nadir isimlerden biri olacaktı. Bir kimya laboratuvarını andıran mutfak, hiç de bekar evi denilemeyecek düzendeki küçük apartman daireesine her gittiğimde mutlaka bir gündem olurdu. Kendi eliyle yemek hazırlamak için girdiği mutfak bir kimya laboratuvarı titizliğinde oluşu kişiliğini en iyi yansıtan göstergedydi sanki... Ama o düzenli mutfaktaki ayak üstü sohbeti de bir felsefe atölyesine dönüştürmesini bilirdi: Aziz kardeşim, Allah her şeyi ölçü ile yaratmıştır, derken meslekten kimyacı olmanın getirdiği ölçülülüğünü hikmetle buluştururdu.

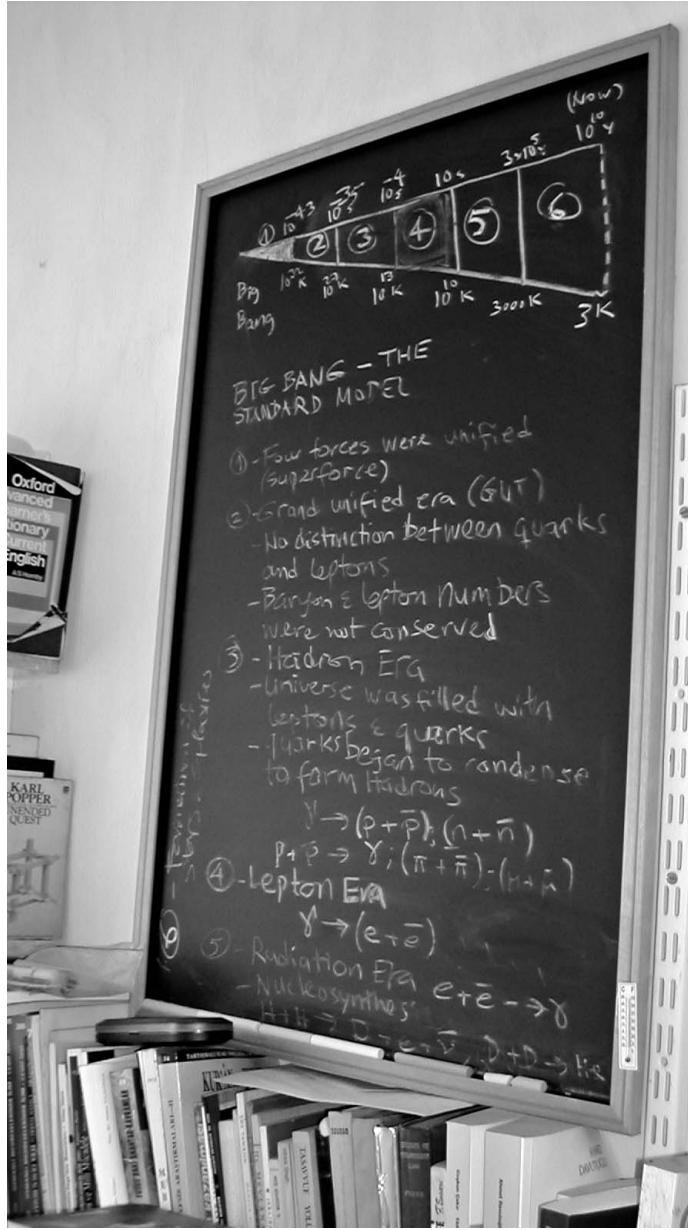
Yine o günlerden bana emanet gibi kalan sözü, her zaman hatırlarım: "öyle bir eser vereceksin ki en az 150- 200 yıl dünyayı etkilemeli..." Hayatı boyunca bu iddiayı kendine şiar edindiğini söyleyebilirim. Mütevazı kişiliği, basit yaşamının altında böylesi bir hedefe adanmışlık olduğunu çoğu kimse fark etmemiştir. (...) Bir tür bilgelikle dervişliğin buluştuğu, kalp ve beynin insicamını temsil etti.

En küçük çabasını topluma fatura edenlerin ortalığı kasıp kavurduğu bir ortamda hayattan hiçbir şey beklemeden hakikat peşinde olmayı hayatının hedefi olarak seçen ve son nefesine kadar bu amacı sürdüren bir gönül eri, parlak bir beyindi aramızdan göçen.

Akif Emre/Yeni Şafak, 22.08.2006

..."Şakir" denince aklıma hep yapay zeka gelirdi; tabii bir de ciddiyet ve tevazu; aynı zamanda amel-i salih bir mümin. ...Her zaman durgun ve mahzundu; fakat içinde kıyametler koptuğu fark ediliyordu.

İnanıyorum ki duyduğu acıda kendine ait bir şey yoktu; bu ülkede ilim yapılamadığını ve yapılamayacağını görüyordu; zira her konu ideolojiyle ele alınıyor, politikaya bulaştırılıyordu. Düşünen, idrak

eden bir insandı; bilim yuvaları, üniversiteleri böyle olan bir memleketin geleceği nasıl olurdu? Ama o; “Gidemesem de yolunda ölürüm” diyen karınca misali elinden geleni yapmaya çalışıyordu. (...) Bir hafta kadar önce, bir öğrencisiyle ders yapmak için kütüphaneye gelmişti. Günümüzde hangi hoca, maddi hiçbir şey beklemezsiniz, bir şeyler öğretebilir miyim ümidiyle öğrencisinin ayağına gider. Hayatta tanıdığım, dostluğuna doyum olmayan birkaç insandan biriydi.

Gösterişten uzak, kendi dünyasında yaşadı. Gökteki bir yıldız gibi sessizce kayıp gitti. Bıraktığı boşluk dostlarının yüreğinde her gün mutlaka derinleşecektir.

Mehmet Niyazi/Zaman, 28.08.2006

Şakir Ağabey, Türkiye'nin entelektüel haritasında sessizce ve kendince izler bırakan, kendi hâlinde bir fikir adamıydı. Bizden önceki kuşakla bizim aramızda 'ara' bir yerde duruyordu.

Şakir Kocabaş'ın hem kişisel, hem de entelektüel serüveni, bizim kuşağımız için de, bizden sonraki kuşaklar için de önemli 'dersler' içeriyor.

Her şeyden önce, onun ara bir yerde duruyor olması, her zaman o arada kalmayı tercih etmesi, onun hem kişisel biyografisini, hem de entelektüel biyografisini iyi özetleyebilecek bir metafor olarak görülebilir.

Ara metaforu, onun yılmak usanmak bilmeyen bir arayıcı ve araştırmacı, tecessüs merakı dur durak bilmeyen bir fikir adamı portresini olduğu kadar; zor beğenen, ucuzculuğa prim vermeyen, (mutfağında yüzlerce çeşit kimyevi baharat vs. üreten!) her şeye ve herkese belli bir mesafe koymayı yeğleyen kişisel biyografisini de iyi resmeden bir metafordur.

Aslında Şakir Kocabaş'ın bu iki portresi, biraz da Türkiye portresini andırır: İşte Şakir Ağabey'in 'ara-

ŞAKİR KOCABAŞ
(1945-2006)

dalık' portresi, Türkiye'nin o aradan nasıl emîn bir yere çıkabileceğini, nereye, hangi aralıklarla ve hangi aralardan geçerek gidebileceğini göstermesi açısından Türkiye'ye ve Türk entelijansiyasına ışık tutan bir portredir. (...)

Yusuf Kaplan/Yeni Şafak, 22.08.2006

Bazı bilim adamları yaşadıkları zaman zarfında yaptıkları eserler dolayısıyla bilinse de, eserlerinin muhtevası ve derinliği layıkıyla bilinmeyebilirler. Herhalde bir bilim adamı için en büyük kıvançlardan biri, yaptığı çalışmaların kıymetinin yaşarken takdir edilmesidir. Hele bu bilim adamı, zerre kadar şöhrat sevdası duymadan, etrafındaki dünyaya sanki onu ilk kez tecrübe ediyormuş gibi mütecessis bir hayretle bakan derin, samimi bir zihinsel. Yaptığı işin anlamı üzerine düşünüyor olmak gibi Türk bilim camiasının alışık olmadığı bir karaktere de sahipse bu bilim adamı, üretilen eserlerin hak ettiği yankıyı bulması epey zorlaşmakta. Geçtiğimiz 19 Ağustos'ta sessiz sedasız aramızdan ayrılan Doç. Şakir Kocabaş, çalışma aşkıyla felsefi tefekkürün bir bilim adamının şahsında nadir bir ahenk oluşturduğu; eserleri ve sorduğu sorularla zaman içinde gayretinin gerçek anlamını bulacağını ümit ettiğimiz samimi bir emeğin adıydı.

Alim Arlı/Yeni Şafak KİTAP, 06.09.2006

Yaklaşık 20 yıl önce bir arkadaşımınla beraber, bir kitapçıda kenara atılmış 15-20 tane nüsha görünce, içimiz cız etmiş ve sadece lâıyk olanlara vermek üzere bütün nüshaları satın almıştık. (Kitabın adı bile yanlış basılmıştı; zira gerçekte kitabın gerçek adı "... Ayrımı" değil, "... Ayrımı" olmalıydı.)

Bu eseri, anlayamadığım yer kalmayınca kadar defalarca okumuş, âdeta hatmetmişim.

Düçane Cündioğlu/Yeni Şafak, 27.08.2006

Naif, çelebi, kibar bir kişiliği vardı.

Düzenli bir çalışma disiplini içinde olduğu her hâ-
linden belli oluyordu.

Kafasında belli başlı felsefî meseleler ve bu mesele-
lerin çözümüne dair ana hatları çizilmiş, referans
noktaları aşağı-yukarı belirlenmiş kimi ulaşım dü-
zenekleri mevcuttu.

O yıllarda felsefe tahsilini sürdüren bendeniz, ken-
disinde tam bir felsefeci kimliği/kişiliği bulmuş-
tum: İdealleri olan ve bu idealler için mesai harca-
yan bir 'felsefeci' tipi...

Batı'nın bilim ve felsefe dünyasını yakından izliyor
ve tanıyor, bu dünyanın felsefî disiplin ve çalışma
prensiplerine ayak uyduruyor ve fakat bir Müslü-
man gibi düşünüyor; hayata, insana, dünyaya, var-
lığa ve varoluşa bir Müslüman gibi bakıyordu... Bu
özelliğiyle de, felsefe çalışmaları için Batı'ya giden
ve Türkiye'ye döndüğünde çalıştığı kurumda bir
Batılı gibi düşünen, yapıp-eden kimi felsefe hocala-
rından kesinkes ayırdı, farklıydı...

İhsan Deniz/Yeni Şafak, 28.08.2006

Bir arkadaşımız, 'Şakir Kocabaş ne iş yapardı?' diye
sordu dün. Bizim anlamadığımız işler yapardı, diye
cevap verdim. Geçen cuma günü vefat etti. 'İfadele-
rin Gramatik Ayrımı'nı belki 20 yıl önce okumuş-
tum. Elmalarla armutların toplanmayacağını arit-
metik dersinde öğrenmişim ama, düşünürken de
elmalarla armutların toplanmaması gerektiğini
tam olarak Şakir Kocabaş'ın o hacmi küçük kıymeti
büyük kitabından öğrendim.

Yusuf Ziya Cömert/Yeni Şafak, 21.08.2006

Bahis Allah için olmak'tan açıldığında, kula düşen
tevazu oluyor, hamd ve şükür oluyor. Şakir Hoca'yı
gençler nazarında güzle insan yapan da sanırım bu
idi. Dervişmeşrep, alçakgönüllü, ölçülü, kibar hatta

münzevi... Düşünüyorum da onun dünya çapındaki kariyerine sahip kaç kişi var bu ülkede ve onu kaçımız hakkıyla tanıyabildik? Ama bunların hiçbirinin, yani insanların verdiği değer, itibarın, şanın, ünün, onun nazarında, öyle zannediyorum ki hiçbir önemi olmadı. Medyatik değildi. En az politik olmadığı kadar... Genel dalgalanmalara ve maslahata aldırılmadan çalışmalarını iğneyle kuyu kazar gibi devam ettirdi... (...) Rabbimiz, Miraç gününde Beka Alemine yolcu ettiğimiz hocamıza, o çok sevdiği Kur'an-ı Kerim'i şahit kılsın... Işık; onun Allah'a olan aşkı idi, ziyasıyla aydınlandık, Allah rahmet ve mağfiret etsin, mekanını cennet kılsın!

Sibel Eraslan/Vakit, 26.08.2006

İhtiyacımız olan analitik düşünceye, fikirlerin derli toplu ifade edilmesine, efradını cami ayyarını mani sözün adresini bulmasına gayret eden bir bilim adamıydı. bu bakımdan hayatında yaptığı işin değeri, söze dayalı bir kültürel ortamda pek de anlaşılamadı belki ama, bundan sonra hizmetinin kıymetinin ortaya çıkacağına inanıyorum.

Mücahit Küçükıylmaz/Kitap Postası, Eylül 2006

İfadelerin Gramatik Ayrımı bir imkanın müjdecisiydi. Ama o imkanın ne menem bir mümkün işareti ettiğine dikkat çekecek muhatap bulamadı. (...) Merhum Kocabaş'ın bütün bu entelektüel seyrini panoramik olarak görebilmemiz için yazdığı her satırın yayınlanması, tartışılması, kritik edilmesi ve eleştirilmesi gerekiyor hiç şüphesiz. Onun çalışmalarının bir sükut suikastına maruz kalmamasını temin etmeliyiz. En azından bu kadarını rahmetliye borçluyuz.

Suavi Kemal/ Millî Gazete, 28.08.2006

Düşünce dünyasında öyle bazı kritik eserler yazılmıştır ki, genellikle hacim itibarıyla küçük olmalarına rağmen son derece yoğun bir muhtevaya sahiptirler. Nese fi akaidine, Farabi'nin Medinetü'l Fa-

dıla'sına veya Gazali'nin Tehafütü'l-Felasife'sine ve benzer başka birçok esere onlarca şerh yazıldığını biliyoruz. İşte Şakir Kocabaş'ın "İfadelerin Gramatik Ayrımı" isimli eseri de günümüz insanı açısından böyle bir kıymete haiz ilmî bir eserdir. Eğer klasik usûl eğitim süreci devam ettiriliyor olsaydı sözü edilen esere herhalde birçok haşiye yazılırdı. "İfade biçimleri" üzerine yapılan özlü ve derin analizler bizim camiamız açısından bir nevi "Tractatus" sayılabilir dersek abartı olmaz.

Selçuk Kütük/Umran Dergisi, Eylül 2006

Bu yazı bir kitap tanıtımı yazısı değil. Belki, bir İNSAN tanıtımı yazısı denemesi. Hem de tanışmayı çok istediğim halde, sadece kendisinden ders alan arkadaşlarımın anlattıklarıyla yetinerek bile kendisine hayran olunabilecek bir insan üzerine yazılmış bir yazı... Oysa benim hayranlığım onun kültür hayatımıza kattığı eserlerinden kaynaklanmaktadır. (...) Şakir Kocabaş'ı kaybetmiş (kaybetmek ne demekse...) olmak herhalde en çok şair ve yazarları üzecektir. Ne de olsa "kamus namustur" demenin ne demek olduğunu ondan öğrendik. Kavramların anlam haritasını bilmeden aydın olunamayacağını da...

Sıddık Ertaş/Kitap Postası, Eylül 2006